

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.6.2006
KOM(2006) 325 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 1998/6/ES zo 16. februára 1998 o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Účelom tohto oznámenia je preskúmať ako členské štáty implementovali smernicu 1998/6/ES o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom. Zameriava sa len na túto otázku, v súvislosti s ktorou sa uskutoční konzultácia s verejnosťou. Všetky zainteresované strany sa vyzývajú zaslať odpovede Európskej Komisii do 1. septembra 2006. Pošlite, prosím, Vaše pripomienky (s označením „Prvá konzultácia o smernici o označovaní cien“) na adresu:

Európska Komisia

Generálne riaditeľstvo pre zdravie a ochranu spotrebiteľa

Rue de la Loi 200

B-1049 Brussels

Belgium

alebo elektronickou poštou na adresu: SANCO-B2@ec.europa.eu

Odpovede a pripomienky sa zverejnia na internetovej stránke Európskej Komisie, ak sa proti tomu odosielateľ výslovne vopred neohradí. Po skončení obdobia určeného na konzultácie Komisia posúdi potrebu zorganizovať verejné prerokovanie s cieľom ďalšieho prediskutovania otázok, ktoré vznikli neskôr na základe tejto správy.

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

o implementácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 1998/6/ES zo 16. februára 1998 o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom

(Text s významom pre EHP)

OBSAH

1. Úvod 4

2. Hlavné ustanovenia smernice 4

3. Regulačné alternatívy 5

3.1. Všeobecná povinnosť a jej obmedzenia 5

3.2. Jednotková cena: prípady výnimiek 6

3.3. Jednotková cena: pozitívne zoznamy 7

4. Požiadavky na zobrazenie 7

5. Reklama 8

6. Drobné maloobchodné firmy 9

7. Závery 11

Príloha - OTÁZKY NA KONZULTÁCIU 12

1. ÚVOD

Všetky členské štáty prijali vnútroštátne legislatívne opatrenia (uvedené v prílohe I), ktorými sa transponuje smernica 98/6/ES o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom. Komisia chce v tomto dokumente informovať o uplatňovaní tejto smernice, ako sa ustanovuje v jej článku 12.

V tomto štádiu však Komisia nepovažuje za vhodné predložiť akýkoľvek návrh na základe článku 12 smernice. Komisia v skutočnosti nemá žiadne dôkazy o tom, že súčasné rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa označovania cien spôsobujú významné prekážky na vnútornom trhu, ktoré by opodstatnili regulačný zásah. O tejto otázke sa rozhodne na základe výsledkov konzultácie.

V návrhu v oblasti označovania cien by sa mali podľa smernice zohľadniť najmä skúsenosti drobných maloobchodných firiem s uplatňovaním smernice, ktoré sa týkajú, *okrem iného*, technologického vývoja a zavedenia jednotnej meny (odôvodnenie 14). Aby Komisia zabezpečila pre svoje činnosti pevnú vedomostnú základňu v súlade so zásadami lepšej regulácie ešte pred rozšírením EÚ vykonala analýzu týkajúcu sa len 15 starých členských štátov so zameraním na zhodnotenie skutočného vplyvu ustanovení článku 6 a ich implementácie na drobné maloobchodné firmy, fungovanie vnútorného trhu a celkovú úroveň ochrany spotrebiteľov[1]. V tejto prvotnej analýze sa účinne vymedzujú rôzne aspekty, ktorým sa treba venovať v rámci konzultácie o danej smernici.

Komisia sa chce poradiť so zainteresovanými stranami o vplyve smernice na vnútorný trh a na celkovú úroveň ochrany spotrebiteľov. V prílohe sa uvádzajú niektoré otázky, ktorými sa je potrebné zaoberať v procese preskúmania. Komisia na základe výsledku konzultačného procesu a z hľadiska výsledku prebiehajúceho procesu preskúmania posúdi potrebu ďalších legislatívnych iniciatív v oblasti označovania cien. Preskúmanie smernice o označovaní cien je v súlade s cieľmi lepšej regulácie, o ktorých plnenie sa Komisia usiluje v zmysle zjednodušenia regulačného prostredia.

2. HLAVNÉ USTANOVENIA SMERNICE

Hlavným účelom smernice je zabezpečiť, aby sa predajná cena a cena za mernú jednotku (jednotková cena) uvádzali na všetkých výrobkoch, ktoré obchodníci ponúkajú spotrebiteľom, aby sa zlepšila informovanosť spotrebiteľov a zjednodušilo sa porovnávanie cien. Predajná cena musí byť jednoznačná, ľahko rozpoznateľná a ľahko čitateľná (článok 4).

Rozsah uplatňovania smernice sa obmedzuje na výrobky. Hoci smernica neobsahuje definíciu „výrobkov“, tento pojem sa môže vysvetľovať odkazom na iné ustanovenia acquis[2], ktoré zahŕňajú všetky hnuteľnosti. Smernica sa preto nevzťahuje na služby[3].

---

1 „Hodnotenie smernice 98/6/ES o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom“, analýza pripravená organizáciou EIM Business & Policy Research.

2 Napríklad článok 2 smernice 85/374/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky.

3 Transpozičné opatrenia ustanovené niekoľkými členskými štátmi sa však vzťahujú aj na služby: je to prípad Belgicka, Nemecka, Luxemburska, Portugalska, Českej republiky, Estónska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Poľska, Slovenska a Slovinska.

Povinnosť uvádzať predajnú cenu a jednotkovú cenu na všetkých výrobkoch, ktoré obchodníci ponúkajú spotrebiteľom, má všeobecné uplatnenie. Článok 3 ods. 2 smernice však povoľuje členským štátom výnimku z tejto všeobecnej povinnosti v prípade výrobkov dodávaných v priebehu poskytovania služby, pri predaji na dražbe a pri predaji umeleckých diel a starožitností. Pri využívaní tejto výnimky sa preto členské štáty môžu rozhodnúť o neoznačovaní predajnej ani jednotkovej ceny.

V článku 3 ods. 3 sa stanovuje, že predajná cena sa nemusí označovať na výrobkoch predávaných vo veľkom množstve, t. j. výrobkoch, ktoré nie sú vopred balené a sú merané za prítomnosti spotrebiteľa. Keďže predajná cena týchto výrobkov sa môže stanoviť až vtedy, keď spotrebiteľ uvedie, aké množstvo výrobku si želá, je potrebné označovať iba jednotkovú cenu.

Podľa článku 3 ods. 1 sa jednotková cena nemusí označovať, ak je rovnaká ako predajná cena (napríklad, keď sa množstvo baleného výrobku rovná jednej mernej jednotke). Členské štáty nemusia okrem toho podľa článku 5 trvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu na výrobkoch, u ktorých by toto označenie nebolo vhodné kvôli charakteru výrobku alebo jeho účelu, alebo by to viedlo k zámene.

Členské štáty nemusia trvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu počas prechodného obdobia, ak by mala predstavovať nadmernú záťaž pre určité drobné maloobchodné firmy kvôli počtu predávaných výrobkov, predajným priestorom, charakteru miesta predaja, osobitným podmienkam predaja, keď spotrebitelia nemajú priamy prístup k výrobkom alebo kvôli niektorým formám predaja, napríklad niektorým druhom ambulantného predaja (článok 6). Táto výnimka sa nemôže vzťahovať na jednotkovú cenu výrobkov, ktoré tieto obchody predávajú vo veľkom množstve.

Nakoniec sa v smernici stanovuje, že členské štáty môžu obmedziť maximálny počet označovaných cien (článok 4), aby sa zabezpečila prehľadnosť systému počas zavedenia eura (odôvodnenie 13).

Ustanovenie o minimálnej harmonizácii uvedené v článku 10 smernice nebráni členským štátom prijať alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú výhodnejšie z hľadiska informovanosti spotrebiteľa a porovnávania cien, ak sú zlučiteľné so Zmluvou.

3. REGULAČNÉ ALTERNATÍVY

3.1. Všeobecná povinnosť a jej obmedzenia

Všeobecná povinnosť označovať predajnú a jednotkovú cenu môže významne zlepšiť schopnosť spotrebiteľov zhodnotiť a porovnať ceny a vybrať si na základe jednoduchých porovnaní informácií o trhu, čím sa podporuje hospodárska súťaž medzi podnikmi a výrobkami. V prípade niektorých kategórií výrobkov sa však môže ukázať, že označovanie predajnej a jednotkovej ceny je nemožné alebo nevhodné, keďže ich cena sa môže stanoviť iba na základe jednania, alebo preto, že sa nedajú ľahko porovnať s inými výrobkami rovnakého druhu. Z tohto dôvodu článok 3 ods. 1 smernice umožňuje členským štátom neuplatňovať všeobecnú povinnosť v prípade výrobkov, ktoré sa dodávajú v priebehu poskytovania služby (napríklad, cena šampónu, ktorý sa používa pri kaderníckych službách), pri predaji na dražbe a predaji umeleckých diel a starožitností.

Iba Francúzsko a Fínsko sa rozhodli nevyužiť možnosť oslobodiť tieto výrobky od všeobecnej povinnosti označovať predajné a jednotkové ceny. Vo Švédsku sa zákonná výnimka obmedzuje na výrobky predávané na dražbe a podobnými postupmi. V Maďarsku sa na výrobky predávané na dražbe nevzťahuje povinnosť označovať predajné a jednotkové ceny iba vtedy, keď sa počiatočná cena uvádza v dražobnom oznámení. Belgicko uplatňuje výnimku v prípade výrobkov, ktoré sa dodávajú v priebehu poskytovania služby a výrobkov, ktoré sa predávajú prostredníctvom verejných súťaží. Poľské právne predpisy stanovujú, že cena výrobkov sa môže zahrnúť do ceny služby: to znamená, že neexistuje žiadna povinnosť samostatne uvádzať predajnú a jednotkovú cenu výrobkov dodávaných v priebehu služby. V Luxembursku sa výnimka v prípade umeleckých diel a starožitností uplatňuje iba vtedy, ak tieto výrobky majú jasné označenie, ktoré umožňuje ich identifikáciu na cenníku, ktorý musí byť vystavený v obchode a musí byť k dispozícii spotrebiteľom. Ostatné členské štáty uplatňujú výnimku v plnej miere.

3.2. Jednotková cena: prípady výnimiek

V smernici sa pripúšťa, že v prípade určitých výrobkov by povinnosť označovať jednotkovú cenu bola zbytočná alebo by mohla pôsobiť zmätočne, napríklad, keď označenie množstva nie je dôležité na účely porovnania cien, alebo keď sa rôzne výrobky predávajú v tom istom balení (odôvodnenie 10). Z tohto dôvodu článok 5 ods. 1 umožňuje členským štátom netrvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu na týchto výrobkoch.

Všetky členské štáty oslobodili určité výrobky od povinnosti byť označené jednotkovou cenou. Prevažná väčšina členských štátov stanovila určité kategórie výrobkov, v prípade ktorých nie je nutné označovať jednotkovú cenu. Švédske právne predpisy neobsahujú zoznam výrobkov, na ktoré sa vzťahuje výnimka, ale stanovujú, že jednotková cena sa nemusí označovať vtedy, ak v dôsledku charakteru alebo účelu výrobku možno predpokladať, že toto označenie by nebolo vhodné, alebo by pravdepodobne pôsobilo zmätočne. Maltské a poľské právne predpisy neuvádzajú kategórie výrobkov, na ktoré sa vzťahuje výnimka, ale umožňujú príslušným orgánom netrvať na všeobecnej povinnosti označovať jednotkovú cenu. V transpozičných opatreniach ustanovených na Cypre, v Lotyšsku a Litve sú uvedené krátke otvorené zoznamy, ktoré uvádzajú príklady výrobkov, na ktoré sa nevzťahuje táto povinnosť.

Členské štáty stanovili kategórie výrobkov, na ktoré sa vzťahuje výnimka zo všeobecnej povinnosti označovať jednotkovú cenu, podľa veľmi odlišných kritérií. Väčšina vnútroštátnych transpozičných opatrení netrvá na tejto povinnosti v prípade výrobkov, ktoré obsahujú zmes rôznych položiek predávaných v samostatnom balení, opakujúc príklad uvedený v úvode smernice. Označovanie jednotkovej ceny sa všeobecne považuje za zbytočné aj v prípade výrobkov predávaných v množstvách nepresahujúcich hraničné množstvo (pohybujúce sa od 5 g alebo 5 ml na Cypre a v Litve do 100 g alebo 100 ml v Luxembursku). Niektoré členské štáty uplatnili výnimku v prípade niektorých alebo všetkých výrobkov, ktoré sa predávajú prostredníctvom automatických distribútorov a automatov na predaj výrobkov. V Spojenom kráľovstve a Estónsku sa na výrobky, ktoré sú vopred balené v konštantnom množstve a ponúkané na predaj v automatoch, vzťahuje výnimka z povinnosti označovať jednotkovú cenu na základe vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa transponuje článok 6 smernice.

Zoznam výrobkov, na ktoré sa vzťahuje výnimka, obsahuje v mnohých prípadoch aj výrobky predávané samostatne na okamžitú spotrebu (t. j. zmrzlina), úplne hotové jedlá zložené z rôznych výrobkov, koncentrované alebo dehydrované potraviny, do ktorých sa musí pred spotrebou pridávať voda a/alebo iné prísady, výrobky predávané po jednotkách a potraviny

predávané v rámci osobitného predaja za znížené ceny s blížiacim sa dátumom spotreby. Dánsko, Fínsko, Estónsko a Slovensko jednoznačne vylúčili, aby sa jednotková cena označovala na samostatne predávaných výrobkoch, ktoré sa nedajú rozdeliť bez toho, aby sa zmenila ich kvalita alebo charakter a na ktoré sa nevzťahuje požiadavka označovať čistý obsah.

Ďalšie výnimky sú osobitnejšie. Napríklad v dánskych právne predpisoch sa uplatňuje výnimka v prípade rožkov a koláčov, ktoré nie sú vopred balené; Estónsko uplatňuje výnimku v prípade čokoládových figúrok a vajíčok s prekvapením, ako aj skorej čerstvej zeleniny, byliniek používaných v kuchyni, ktoré sa predávajú v zaváracích fľašiach, prostriedkov na osvieženie dychu a žuvačiek. Fínsko uplatňuje výnimku v prípade čokoládových vajíčok, dekoratívnych sladkostí a pečiva a cukroviniek, v Holandsku, Estónsku a Slovinsku sa nemusí označovať jednotková cena na výrobkoch, ktoré sa používajú na aranžovanie výkladných skríň. Poľsko uplatňuje výnimku v prípade kvetov a rastlín, živých zvierat, vopred nebalených potravín, ktoré sa predávajú po kusoch, a výrobkov obvykle predávaných vo veľkých množstvách, ako aj výrobkov ponúkaných na predaj mimo predajných priestorov alebo na špeciálnych veľtrhoch, a výrobkov, ktorých predajná cena je nižšia ako 4 zloté. Grécko uplatňuje výnimku v prípade kozmetiky, parfumov a toaletných potrieb; výnimka sa v prípade nápojov a tabaku uplatňuje v Nemecku a Španielsko zase uplatňuje výnimku v prípade vína a alkoholu s kontrolovaným označením pôvodu alebo typickým geografickým označením.

3.3. Jednotková cena: pozitívne zoznamy

Aby obchodníci a príslušné orgány mohli jednoduchšie uplatňovať pravidlá, členské štáty môžu vypracovať zoznam nepotravinárskych výrobkov alebo kategórií výrobkov, na ktoré sa bude naďalej vzťahovať povinnosť označovať jednotkovú cenu, ako sa ustanovuje v článku 5 ods. 2 smernice.

Iba niekoľko členských štátov využilo možnosť vytvoriť zoznam nepotravinárskych výrobkov alebo kategórií výrobkov, na ktoré sa v každom prípade vzťahuje povinnosť uvádzať jednotkovú cenu v súlade s článkom 5 ods. 2. Francúzsko, Belgicko a Luxembursko ustanovili rozsiahle pozitívne zoznamy nepotravinárskych výrobkov. Dánsko a Fínsko majú zoznamy, ktoré obsahujú potravinárske aj nepotravinárske výrobky. Estónske právne predpisy stanovujú, že jednotková cena sa musí označovať na papierových obrúskoch, vreckovkách a plienkach, hygienických vložkách, slipových vložkách a tampónoch. Rakúske právne predpisy neobsahujú zoznam nepotravinárskych výrobkov, na ktorých musí byť naďalej označená jednotková cena, ale umožňujú príslušným orgánom stanoviť takéto výrobky.

4. POŽIADAVKY NA ZOBRAZENIE

V smernici sa stanovuje, že predajná cena a jednotková cena musia byť jednoznačné, ľahko rozpoznateľné a ľahko čitateľné (článok 4). Predajná cena a jednotková cena musia najmä predstavovať konečnú cenu (za jednotku v prípade predajnej ceny a za stanovené množstvo v prípade jednotkovej ceny) výrobku, vrátane DPH a všetkých ostatných daní (článok 2).

Všetky členské štáty implementovali článok 4 smernice správne a mnohé z nich zaviedli do svojich vnútroštátnych predpisov ďalšie upresnenia týkajúce sa metód stanovenia ceny a jej označovania. Dánsko, Fínsko, Švédsko a Francúzsko stanovili, že žiadne označenie nesmie spôsobiť neistotu z výrobkov, na ktoré sa vzťahuje cena výrobkov. V španielskych právnych predpisoch sa stanovuje, že predajné a jednotkové ceny sa musia uvádzať na tom istom

vizuálnom poli, zatiaľ čo v Grécku sa vyžaduje, aby boli tieto ceny zobrazené v rovnakej veľkosti. V Luxembursku musia reštaurácie, bary a všetky zariadenia podávajúce jedlá a nápoje uvádzať predajnú cenu vrátane obsluhy.

Zámerom článku 4 je poskytnúť spotrebiteľom porovnateľné a transparentné informácie. Smernica však pripúšťa, že prechod na euro by mohol ohroziť transparentnosť plánovaného systému označovania cien, pretože spotrebitelia môžu pri tom istom výrobku naraziť na niekoľko cenoviek. Z tohto dôvodu sa v článku 4 ods. 1 členským štátom umožňuje obmedziť maximálny počet označovaných cien.

Iba niekoľko členských štátov zaviedlo obmedzenia v súlade s článkom 4 ods. 1, konkrétne Francúzsko, Taliansko a Luxembursko. Tieto obmedzenia sa uplatňovali iba počas prechodného obdobia, keď bolo zavedené euro. Taliansko zaviedlo výnimku najmä pre drobných maloobchodníkov; Luxembursko stanovilo presný dátum, do kedy museli byť všetky cenové označenia zmenené z miestnej meny na euro; Francúzsko stanovilo, že predajná cena musí byť uvedená v národnej mene aj v eurách, pričom jednotková cena sa musela uvádzať v národnej mene až do stanoveného dátumu a po tomto dátume v eurách.

Zdá sa, že v súčasnosti nie sú v žiadnom členskom štáte platné žiadne pravidlá obmedzujúce maximálny počet označovaných cien, hoci nie je možné vylúčiť, že sa nové krajiny po prijatí eura môžu rozhodnúť zaviesť osobitné predpisy, ktoré sa budú zaoberať touto otázkou. Stojí za to poznamenať, že Francúzsko, Malta a Poľsko zaviedli pravidlá, na základe ktorých môžu byť rovnaké výrobky predávané za rovnakú cenu a vystavované spolu označené jediným označením predajnej a jednotkovej ceny. Tieto pravidlá však povoľujú – ale nenariaďujú – obmedziť maximálny počet označovaných cien.

5. REKLAMA

Povinnosť označovať jednotkovú cenu sa vzťahuje aj na akúkoľvek reklamu, ktorá uvádza predajnú cenu výrobkov, na ktoré sa vzťahuje smernica, ako sa to stanovuje v článku 3 ods. 4. Toto ustanovenie nespôsobilo žiadny zvláštny problém s transpozíciou. treba však uviesť, že Spojené kráľovstvo sa rozhodlo neuplatniť povinnosť uvádzať jednotkovú cenu v prípade reklám, ktoré sa vysielajú v TV, premietajú v kinách alebo v malých obchodoch.

V článku 3 ods. 4 sa stanovuje osobitný obsah reklamy na spotrebné výrobky, ktorý sa bude musieť zosúladiť so všeobecnými pravidlami v smernici 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách. V článku 7 ods. 1 smernice sa stanovuje, že obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty, okolnosti a obmedzenia komunikačného prostriedku, dôjde k vynechaniu podstatnej informácie, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil kvalifikované rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. V článku 7 ods. 5 sa ďalej objasňuje, že požiadavky na informácie zavedené právnymi predpismi ES sa vo vzťahu k obchodnej komunikácii, vrátane reklamy alebo marketingu, považujú za podstatné. Článok 3 ods. 4 smernice o označovaní cien sa výslovne cituje v prílohe II k smernici o nekalých obchodných praktikách: neuvádzanie jednotkovej ceny v reklame na spotrebné výrobky, na ktoré sa vzťahuje smernica o označovaní cien, bude preto znamenať porušenie smernice o nekalých obchodných praktikách.

Komisia si uvedomuje, že nedostatočná konvergencia v rozsahu uplatňovania vnútroštátnych transpozičných opatrení môže znamenať, že niektoré reklamy na určité kategórie výrobkov by mohli podliehať povinnosti označovať jednotkovú cenu iba v niektorých, avšak nie vo všetkých členských štátoch. Komisia má v úmysle overiť, či je pravdepodobné, že táto okolnosť bude brániť cieľom integrácie trhu a ochrany spotrebiteľov, ktoré sa plnia prostredníctvom úplnej harmonizácie pravidiel o nekalých obchodných praktikách na úrovni EÚ.

6. DROBNÉ MALOOBCHODNÉ FIRMY

V smernici sa uznáva, že v prípade niektorých drobných maloobchodných firiem môže povinnosť označovať jednotkovú cenu niekedy predstavovať nadmernú záťaž kvôli počtu predávaných výrobkov, predajným priestorom, charakteru miesta predaja alebo samotnej forme predaja (napríklad, určité typy ambulantného predaja). Z tohto dôvodu sa v článku 6 umožňuje členským štátom netrvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu na tých výrobkoch predávaných týmito firmami, ktoré nie sú výrobkami predávanými vo veľkom množstve. Táto výnimka sa povoľuje iba na prechodné obdobie, ktoré si stanovujú členské štáty.

Niekoľko členských štátov sa rozhodlo uplatniť výnimku v prípade drobných maloobchodných firiem na základe článku 6 smernice. Kritériá vybrané národnými zákonodarcami na definovanie rozsahu uplatňovania tejto výnimky však nie sú jednotné. Väčšina členských štátov zohľadňuje celú predajnú plochu a stanovuje hranicu, pod ktorou sa už neuplatňuje povinnosť označovať jednotkovú cenu. Príslušné hranice sa pohybujú od 50 m^2 v Grécku do 500 m^2 v Slovinsku.

Niektoré členské štáty sa rozhodli vylúčiť povinnosť označovať jednotkovú cenu v prípade obchodov, v ktorých sú zákazníci obsluhovaní cez pult (na rozdiel od samoobslužných predajní): to je, napríklad, prípad Holandska, Slovenska a Grécka (platí to iba pre vopred balené potraviny a nápoje). Vo Francúzsku sa výnimka uplatňuje iba v samoobslužných maloobchodných predajniach s predajnou plochou nepresahujúcou 120 m^2.

Rakúsko povoľuje výnimku výhradným obchodníkom s najviac deviatimi zamestnancami a obchodníkom, ktorí majú podnik s maximálne 50 zamestnancami. V Holandsku sa výnimka vzťahuje aj na obchodníkov s menej ako piatimi zamestnancami s plným pracovným úväzkom. Írske transpozičné opatrenia netrvajú na povinnosti označovania v predajni, v ktorej obchodník nevyužíva zariadenia na tlačenie štítkov na označenie ceny tovaru na regáli alebo na pokladničný skener. Osobitné výnimky existujú aj v Holandsku v prípade výrobkov, ktoré sa predávajú v domácnostiach pravidelných zákazníkov, vo vozidlách alebo na ulici alebo na trhu na vode.

Od povinnosti označovať jednotkovú cenu sú oslobodení ambulantní predajcovia v Rakúsku, Írsku a Luxembursku. Spojené kráľovstvo povoľuje výnimku iba tým ambulantným predajcom, ktorí ponúkajú chlieb vyrobený v predpísanom množstve alebo akékoľvek výrobky, ktoré sú vopred balené v stálom množstve. V Estónsku sa táto výnimka vzťahuje na vopred balené výrobky, ktoré majú rovnaký objem alebo hmotnosť a predávajú sa v pojazdnom obchode, kiosku alebo stánku na ulici.

Maltské právne predpisy neudeľujú výnimku priamo, ale povoľujú príslušnému správnemu orgánu (riaditeľ pre záležitosti spotrebiteľov) určiť podmienky, za ktorých môžu byť drobné

maloobchodné firmy alebo iné kategórie obchodníkov oslobodené od povinnosti označovať jednotkovú cenu, ak by sa ukázalo, že je to príliš obtiažne.

Dánsko, Fínsko, Švédsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva a Poľsko sa rozhodli neustanoviť osobitné pravidlá zamerané drobné maloobchodné firmy. Belgicko, Taliansko, Portugalsko a Španielsko spočiatku uplatňovali v prípade drobných maloobchodných firiem ad hoc režim, ale po uplynutí prechodného obdobia plánovaného na zavedenie eura sa rozhodli, že ho už neobnovia. Cyprus nedávno zmenil a doplnil vnútroštátne právne predpisy na odstránenie výnimky.

Členské štáty môžu podľa smernice netrvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu na výrobkoch predávaných drobnými maloobchodnými firmami iba počas prechodného obdobia. Česká republika je však jediným členským štátom, ktorého vykonávacie právne predpisy uvádzajú presný dátum, kedy táto výnimka prestane platiť, konkrétne 1. máj 2014. V gréckych právnych predpisoch je trvanie výnimky vymedzené odkazom na znenie smernice: teda povinnosť označovať jednotkovú cenu sa neuplatňuje dovtedy, kým Spoločenstvo nepreskúma túto problematiku podľa článku 12. V nemeckých transpozičných opatreniach sa uvádza prechodný charakter výnimky, bez uvedenia, ako dlho sa bude výnimka uplatňovať. Zdá sa, že ostatné členské štáty neuvádzajú, či sa výnimka udeľuje iba na prechodné obdobie, hoci niektoré z nich jednoznačne vysvetlili, že nie je mienená ako trvalá výnimka.

Komisia vykonala v súlade s článkom 12 smernice a jej úvodom analýzu, aby zhodnotila vplyv smernice, pričom osobitný dôraz kládla na uplatňovanie požiadaviek na označovanie cien v prípade drobných maloobchodných firiem. V rámci analýzy sa stanovili potenciálne prekážky, na ktoré narážajú drobné maloobchodné firmy pri označovaní jednotkových cien, ktoré môžu vyplývať z cenových nástrojov a metodológií. Najmä ručné systémy označovania cien, ktoré prijali a uprednostňujú drobné maloobchodné firmy pred počítačovými systémami, môžu so sebou priniesť ďalšiu záťaž pri výpočte, úprave a označovaní jednotkovej ceny. Hoci sa nové technológie stávajú rýchlo dostupnými, vysoké náklady, nedostatočný obrat a zložitosť systémov spôsobujú, že najdrobnejšie maloobchodné firmy pravdepodobne nevyužijú potenciálne prínosy tohto rozvoja.

Objavujú sa však dôkazy, že táto záťaž by nemusela byť nadmerná vzhľadom na ciele ochrany spotrebiteľov, ktoré táto smernica sleduje. Analýza uskutočnená Komisiou ukazuje, že iba značná menšina (39 %) drobných maloobchodných firiem v pätnástich členských štátoch považuje označovanie jednotkovej ceny za záťaž pre drobných maloobchodníkov. Väčšina drobných maloobchodných firiem v pätnástich členských štátoch súhlasí s uvádzaním jednotkovej ceny vo všetkých maloobchodných predajniach, bez ohľadu na ich veľkosť. Maloobchodníci, ktorí už teraz označujú jednotkové ceny, sú viac naklonení povinnosti, aby všetci maloobchodníci označovali jednotkovú cenu, ako podniky, ktoré využívajú výnimku.

Komisia nepovažuje získané dôkazy za nezvratné z hľadiska možnej revízie smernice. Analýza sa musela uskutočniť predovšetkým na základe štandardnej definície drobných maloobchodných firiem (0 – 20 zamestnancov), keďže pri chýbajúcom harmonizovanom pojme na úrovni Spoločenstva sa definície drobných maloobchodníkov v národných právnych systémoch členských štátov dosť líšia. Okrem toho sa analýza nezaoberala novými členskými štátmi, v ktorých menší maloobchodníci čelia osobitným problémom (hoci, ako už bolo uvedené, štyri z nich sa rozhodli nevyužiť možnosť výnimky v článku 6).

7. ZÁVERY

Smernica nespôsobila v žiadnom z členských štátov žiadne vážnejšie problémy s transpozíciou. Implementovali ju všetky členské štáty, hoci v niektorých prípadoch po lehote stanovenej v článku 11 ods. 1, ktorou je 18. marec 2000. Analýza uskutočnená Komisiou poukazuje na veľkú zhodu v tom, že smernica prispela k zvýšeniu ochrany hospodárskych záujmov spotrebiteľov, hoci skutočný rozsah jej vplyvu ešte nie je celkom jasný.

Smernica poskytuje členským štátom pozoruhodnú úroveň voľného rozhodovania pri príprave ich transpozičných opatrení. Niekoľko článkov poskytuje národným zákonodarcom otvorené regulačné alternatívy: v dôsledku toho sa vnútroštátne právne predpisy implementujúce smernicu z určitých hľadísk výrazne líšia. Nie je to však vždy tak: v prípade niektorých ustanovení prijala prevažná väčšina členských štátov na vnútroštátnej úrovni rovnaké normatívne riešenia.

V dôsledku tohto voľného rozhodovania sa členské štáty veľmi nespoliehali na ustanovenie o minimálnej harmonizácii v článku 10, na základe ktorého môžu prijať alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú výhodnejšie z hľadiska informovanosti spotrebiteľov a porovnania cien ako ustanovenia uvedené v smernici. Z hľadiska možnej revízie smernice chce preto Komisia zvážiť, či je potrebné zachovať opatrenie o minimálnej harmonizácii v článku 10.

Pokiaľ ide o možnosť netrvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu na výrobkoch, v prípade ktorých by toto označenie nebolo vhodné kvôli charakteru alebo účelu výrobku, kontroly transpozície odhaľujú výrazne odlišný scenár: kým niektoré kategórie výrobkov sú vo väčšine členských štátov oslobodené od povinnosti označovania, je mnoho relatívne špecifických výnimiek, ktoré sa nedajú vždy ľahko zdôvodniť podľa znenia článku 5 ods. 1. Takto vzniká nežiadúca nerovnosť v úrovni ochrany spotrebiteľov v Európe, čo si môže vyžiadať ďalšie usmernenie, ktoré výrobky alebo kategórie výrobkov podliehajú povinnosti uvádzať jednotkovú cenu a/alebo sú oslobodené od tejto povinnosti.

Nakoniec, ako už bolo uvedené, Komisia má v úmysle vypočuť si názory zainteresovaných strán na uplatňovanie článku 6, s osobitným dôrazom na jeho vplyv na obchodnú činnosť drobných maloobchodných firiem. Komisia predovšetkým víta akékoľvek podnety týkajúce sa pokračujúcej potreby dočasnej výnimky ustanovenej v smernici a/alebo príležitosti zaviesť európsku definíciu drobných maloobchodníkov do právnych predpisov.

Príloha

OTÁZKY NA KONZULTÁCIU

Otázka A: Mala by sa zachovať výnimka uvedená v článku 3 ods. 2?

Možnosť 1: Mohlo by sa argumentovať tým, že označenie jednotkovej ceny výrobkov uvedených v článku 3 ods. 2 nie je relevantné z hľadiska možnosti spotrebiteľov rozhodovať sa na základe informácií podľa jednoduchého porovnania ceny. Väčšina členských štátov vylúčila tieto výrobky z rozsahu uplatňovania vnútroštátnych transpozičných opatrení. Francúzsko a Fínsko, ktoré nevyužili túto možnosť, vypracovali pozitívne zoznamy kategórií výrobkov, v prípade ktorých sa naďalej uplatňuje povinnosť označovať jednotkovú cenu: výsledkom toho jednotková cena výrobkov uvedených v článku 3 ods. 2 vo väčšine prípadov nebude musieť byť označená ani v týchto krajinách. Preto by mohlo byť vhodné vylúčiť tieto výrobky z rozsahu uplatňovania smernice a odstrániť výnimku.

Možnosť 2: Je tiež možné zastávať názor, že nie je potrebné vylúčiť tento tovar z rozsahu uplatňovania smernice, keďže členské štáty podľa článku 5 ods. 1 nemusia trvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu výrobkov, pre ktoré by takéto označenie nebolo potrebné. Článok 3 ods. 2 by sa celkom zrušil a členské štáty by mohli sami určiť, či sa má jednotková cena týchto výrobkov označovať podľa článku 5 ods. 1.

Možnosť 3: Treťou alternatívou by bolo ponechať výnimku v jej terajšej forme.

Otázka B: Pre ktoré výrobky by mala existovať označovať jednotkovú cenu?

Možnosť 1: Členské štáty zaujali rozličné postoje, pokiaľ ide o to, ktoré výrobky nemusia byť označené jednotkovou cenou, nakoľko takéto označenie by nebolo potrebné vzhľadom na povahu výrobku a jeho účel alebo by mohlo viesť k zámene. Aj keď by sa to mohlo do určitého rozsahu odôvodniť berúc do úvahy národné špecifiká, existuje napriek tomu jasná potreba poskytnúť nejaké usmernenia. Napríklad by bolo možné vypracovať na európskej úrovni orientačný alebo úplný zoznam kategórií výrobkov, v prípade ktorých nie je označenie jednotkovej ceny potrebné. Ak sa takýto úplný zoznam zostaví, článok 5 ods. 1 sa môže zrušiť.

Možnosť 2: Náhradnou možnosťou by bolo zostavenie, na európskej úrovni, zoznamu výrobkov alebo kategórií výrobkov, na ktoré sa vzťahuje povinnosť označovať jednotkovú cenu. Takýto pozitívny zoznam by v skutočnosti definoval presný rozsah uplatňovania smernice a vylúčil akúkoľvek právnu nejasnosť pre spotrebiteľov, ako aj pre podniky. Ak by sa takýto zoznam vypracoval, článok 5 by sa mohol zrušiť.

Možnosť 3: Treťou možnosťou by bolo získať kritériá, ktoré musia členské štáty brať do úvahy pri implementácii článku 5 ods. 1. Toto by obmedzilo široký priestor na rozhodovanie, ktorý využívajú členské štáty, bez toho, aby sa odstránil článok 5.

Otázka C: Mali by sa v tomto kontexte zachovať špecifické pravidlá o reklame?

Možnosť 1: Mohlo by sa argumentovať tým, že smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom zabezpečuje adekvátnu ochranu spotrebiteľov voči akejkoľvek reklame, ktorá by ich mohla zavádzať, pokiaľ ide o cenu výrobkov. Ak je to tak, článok 3 ods. 4 by sa mohol zrušiť. V tomto prípade budú musieť príslušné vnútroštátne

orgány posúdiť, či reklamy, ktoré uvádzajú predajnú cenu, ale nie jednotkovú cenu, výrobkov, na ktoré sa vzťahuje smernica o označovaní cien, môžu ovplyvniť ekonomické správanie priemerných spotrebiteľov, nútiac ich urobiť transakčné rozhodnutie, ktoré by inak neurobili.

Možnosť 2: Ak sa označenie jednotkovej ceny v reklame považuje v každom prípade za podstatné na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa, článok 3 ods. 4 by sa mohol zrušiť a zodpovedajúce ustanovenie by sa mohlo pridať na čierny zoznam praktík, ktoré sa vždy považujú za nekalé podľa smernice 2005/29/ES. Avšak s cieľom zabezpečiť rovnomerné uplatňovanie čierneho zoznamu by sa mal určiť základný zoznam výrobkov, v prípade ktorých by sa vynechanie jednotkovej ceny v reklame vždy považovalo za nekalé.

<u>Otázka D</u>: Mala by sa výnimka pre drobné maloobchodné firmy stať trvalou výnimkou? Ak áno, mal by sa zaviesť európsky pojem drobných maloobchodných firiem? Ako by sa mal formulovať?

Možnosť 1: Smernica umožňuje členským štátom netrvať na povinnosti označovať jednotkovú cenu v prípade drobných maloobchodných firiem iba na obmedzené obdobie, ktoré sa má špecifikovať vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Prvou možnosťou by bolo úplne vylúčiť drobné maloobchodné firmy z rozsahu uplatňovania smernice. Takáto možnosť však spočíva na predpoklade, že povinnosť označovať jednotkovú cenu spotrebného tovaru predstavuje pre takéto podniky nadmerné zaťaženie. V súčasnosti Komisia nemá dôkazy o tom, že by tomu tak bolo: aj výsledok štúdie, aj rozhodnutia mnohých členských štátov, ktoré nevyužili výnimku, skôr naznačujú, že uvedená výnimka predstavuje dodatočné zaťaženie, avšak nie nadbytočné alebo neprimerané. Ak sa majú drobné maloobchodné firmy vylúčiť z rozsahu uplatňovania smernice, s cieľom zabezpečiť právnu istotu by sa mala na európskej úrovni vyvinúť presná definícia takýchto podnikov.

Možnosť 2: Mohlo by sa argumentovať tým, že povinnosť označovať jednotkovú cenu nepredstavuje pre drobné maloobchodné firmy nadmerné zaťaženie. Ak je to tak, výnimka v článku 6 by sa mohla úplne odstrániť.

Možnosť 3: Nakoniec, možnosť výnimky uvedenej v článku 6 by sa mohla ďalej rozšíriť na stanovené obdobie, s cieľom v budúcnosti znovu preskúmať, či technický vývoj uľahčuje zaťaženie znášané drobnými maloobchodnými firmami, pokiaľ ide o označovaanie jednotkovej ceny. V tomto prípade by tiež mohlo byť potrebné určiť obdobie, v priebehu ktorého výnimka zostane platná, ako aj podniky, ktoré ju môžu využívať.

<u>Otázka E</u>: Malo by sa zachovať ustanovenie o minimálnej harmonizácii?

Možnosť 1: Mohlo by sa argumentovať tým, že keďže členské štáty takmer nevyužili možnosť zaviesť alebo zachovať prísnejšie pravidlá ochrany spotrebiteľa v oblasti harmonizovanej smernicou, existuje možnosť posunúť sa k plne harmonizovanej schéme označovania cien, kombinujúc tak vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa s úplnou integráciou trhu.

Možnosť 2: Odstránenie ustanovenia v článku 10 by znížilo priestor členských štátov na uváženie pri implementácii smernice. Avšak v tomto štádiu nemá Komisia žiadne presvečivé dôkazy o tom, že existujúce rozdiely vo vnútroštátnych právnych predpisoch o označovaní cien spotrebného tovaru spôsobujú významné prekážky na vnútornom trhu a obmedzujú cezhraničný obchod.